

Jaarverslag 2025

Algemeen

Het jaarverslag geeft een overzicht van de activiteiten die in 2025 door de Vereniging en haar leden zijn georganiseerd. Wij zijn als bestuur trots op en dankbaar voor zoveel leden die zich op organisatorisch en op andere manieren hebben gemanifesteerd en ingezet voor onze vereniging.

Ledenvergaderingen

In 2025 hebben we weer tweemaal een Algemene Ledenvergadering (ALV) georganiseerd, op 27 maart in het Dorpshuis Duivendrecht, met een boeiende lezing over de Kruitfabriek, door Willem van Bloemen. Na de ALV op 25 november in het Dienstencentrum Ouderkerk was er een interessante uiteenzetting over “Geloven in Ouder-Amstel” en Beth Haim, door Marcel Bos.

Bestuur

Het bestuur kwam in 2025 maandelijks bijeen in een reguliere vergadering. De bestuurssamenstelling in 2025: Mars Out, voorzitter en in de loop van het jaar vanwege gezondheidsredenen werkzaamheden teruggenomen en algemeen bestuurslid geworden; Willy Brinkman, secretaris, Ton Steenkist, penningmeester, Wes Korrel, adjunct penningmeester en Rob Schimmel, algemeen bestuurslid.

De jaarlijkse dag van de geschiedenis en ons 15-jarig jubileum vierden we op zondag 26 oktober. Het was een boeiende en feestelijke dag, met drie bijdragen van de historische verenigingen Oud Duivendrecht, HVA en Wolfgerus en als hoofdpresentatie een lezing over Amstelporselein door Rob Ammerlaan. Rob vertelde heel boeiend en levendig. De tijd ging te snel. Ter gelegenheid van het 15-jarig bestaan werd het boek “Amstelporselein in beeld (1784-184)”, door Rob Ammerlaan aangeboden aan burgemeester Susanne de Roy van Zuidewijn en wethouder van Cultuur Rineke Korrel. Alle aanwezige leden die zich hiervoor aangemeld hadden, mochten een gratis exemplaar van dit mooie boek in ontvangst nemen.

Monumentenwebsite

<https://www.historischamstelland.nl/ontdekken/monumenten-ouder-amstel>

De website geeft een vrijwel compleet overzicht van alle rijks- en gemeentelijke monumenten, karakteristieke gebouwen, kunstwerken en lokale natuur in Duivendrecht, Ouderkerk en Waver. De werkgroep bestaat uit Piet de Boer en Alex de Boer. In 12 categorieën worden 170 items getoond. Willemies van der Velden heeft alle teksten kritisch doorgenomen. De door haar voorgestelde wijzigingen/correcties zijn verwerkt. Belangrijke aanpassingen in tekst en beeld in 2025 verder:

- Veranderingen aan of sloop van de panden worden zo snel mogelijk op de website vermeld, meestal met een nieuwe foto. Tijdens verbouwing/restauratie maken we het verloop van het proces zichtbaar.
- Regelmatig wordt er in de archieven gezocht naar oude foto's, als er nieuwe historische feiten over het onderwerp zijn.
- Voor een aantal onderwerpen laten we de hoofdfoto wisselen tussen de voor/na of vroeger/nu situatie.

- Enkele voorbeelden van wijzigingen/aanpassingen:

Karma en Gezellenhuis	foto's verloop verbouwing
Museum Amstelland	expositie Geloof toegevoegd
Pand v/d Velden Geijsel	verbouwing
Over-Amstel	horeca bestemming

Ronde Hoep	uitzichttoren
Oude Smidse	nieuwe naam Riviera
Voormalige Gereformeerde Kerk	oude foto's toegevoegd
Luctor et Emergo	nieuw dak
Beeld Dansend Echtpaar	foto nieuwe locatie
Beeld Denken en Doen	foto nieuwe locatie
Monument Poortwachters	verdwenen na verbreden A9
Strandvliet	nieuwe hoofdfoto met luiken
• Aan veel monumenten foto's in de sneeuw van januari toegevoegd. • Nieuwe items o.a.: Ton Alberspad, Molenkade 26, Bomen, Monument Jan Benningh, Stenen Ouderkerkerplas (Monument Mieke Blankers), Beeld Grutto.	

Werkgroep Archeologie

De werkgroep archeologie van de historische vereniging Wolfgerus van Aemstel telt 6 leden, t.w.: Rob Schimmel (coördinator), Alex de Boer, Rob IJzermans, Joke Alink, Michiel Weijs, Albert Blank

De werkgroep archeologie heeft haar activiteiten in 2025 gericht op de kerkheuvel, de heuvel op Beth Haim, een tentoonstelling en de archeologische waardenkaart.

Op 14 maart 2025 heeft de presentatie plaats gevonden van het onderzoek door Saricon van de Kerkheuvel. Aan de Amstelkant van de Amstelkerk zijn sporen gevonden dat kan duiden op de restanten van een toren of een andere aanbouw. Aan de kant van 't Kampje sporen gevonden dat kan duiden op het poortje naar de kerk. Verder geofysisch onderzoek is geadviseerd.

Er is gestart met de voorbereidingen van de tentoonstelling over het onderzoek van de kerkheuvel.

Het onderzoek op Beth Haim is uitgevoerd door WGMA en is gepresenteerd op 30 november. Vervolgens is het besproken met de archeologische dienst van Amsterdam. Geadviseerd is om nog een aanvullend onderzoek te doen. Daarvoor is opdracht gegeven aan WGMA en zal in 2026 plaatsvinden. De vermoedelijke waterpartij tussen de heuvel en de Bullewijk heeft alle aandacht. Geofysisch onderzoek heeft zijn beperkingen. Opgravingen zijn om begrijpelijke redenen echter uitgesloten. Er zal meer archiefonderzoek moeten worden gedaan naar voorgaande onderzoeken.

Leden van het gemeentebestuur hebben met belangstelling de onderzoeken voor een deel bijgewoond. Radio Noord-Holland en JammFM hebben aandacht besteed aan beide onderzoeken.

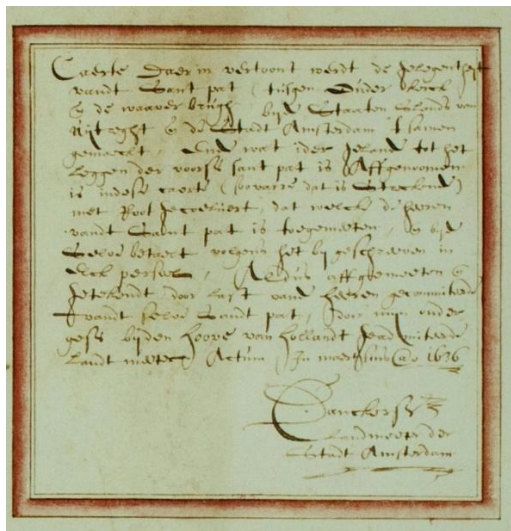
Het intensieve contact met de gemeente heeft geleid tot de Archeologische Waardenkaart waarin opgenomen de archeologische waarden van gebieden in de gemeente Ouder-Amstel.

In juni heeft de werkgroep een bezoek gebracht aan het archeologisch museum in Heiloo van de Archeologische vereniging Baduhenna.

Daarbij is ook een bezoek gebracht aan het witte tufstenen kerkje. In tijd en vorm vergelijkbaar met onze verdwenen tufstenen kerkje. Een deskundige van Baduhenna gaat de stenen, die zijn opgeslagen in de Amstelkerk, onderzoeken. Dergelijke bezoeken zijn zeer waardevol.

Transcriptiegroep Oudnederlands schrift

Al vanaf de oprichting van de Historische Werkgroep in 1984 is er een wisselende groep leden, die zich via het lezen van originele teksten in het oud-Nederlands verdiept in de geschiedenis van Amstelland. Deze Transcriptiegroep bestaat nog steeds en kwam in 2025 zesmaal bijeen om oude teksten te lezen en te vertalen in modern Nederlands. Die teksten hebben vooral betrekking op de geschiedenis van Amstelland over de periode 1600-1800.



Tekst op een kaart van landmeter
Cornelis Danckersz. , 1636

Kennis van oud-schrift is voor genealogen en andere onderzoekers onmisbaar, maar ook waardevol voor iedereen met belangstelling voor geschiedenis. Ook mensen die een oude

tekst vertaald willen hebben, kunnen een beroep doen op de werkgroep. Historica Aline Vermeulen begeleidt de groep. Helaas was Aline na augustus niet meer in de gelegenheid om bijeenkomsten voor te bereiden. Begin maart 2026 wordt opnieuw gestart. Leden van de groep waren het afgelopen jaar: Alex de Boer, Willy Brinkman, Heleen Henderikx en Peter Hofland. Er is nog plek voor maximaal twee deelnemers.

Werkgroep Middeleeuwen Amstelland

De werkgroep doet onderzoek naar het leven in Middeleeuws Amstelland. Over de periode vóór 1500 ontbreekt het aan schriftelijke documenten, m.n. over Amstelland. De periode 1000-1500 was een dynamische periode, waarin Amstelland tot ontwikkeling kwam. De werkgroep heeft een speciale website gemaakt waarop middeleeuwse documenten over Amstelland te raadplegen zijn. In 2025 zijn negen themabijeenkomsten gehouden, met het accent op vijf onderwerpen. In Speuren en Ontdekken zijn verschillende artikelen van de hand van leden van de werkgroep verschenen over deze onderwerpen.

- De Heren van Aemstel. Het kasteel van de Van Amstels werd verwoest in 1204 tijdens de inval van de Kennemers. Waar stond het kasteel? Op Beth Haim of op de kerkheuvel? Wat was de rol van de Van Amstels als dienstmannen van de bisschop van Utrecht? Waar kwam de familie vandaan? Hierbij volgen we met veel aandacht het onderzoekswerk van de werkgroep archeologie. De uitkomsten van het geofysisch onderzoek kunnen van grote betekenis zijn. Verder is ook studie van het grondbezit in de loop der eeuwen van belang.
- Bestuur, organisatie en rechtspraak. Daarbij concentreren we ons vooral op Friese en Frankische invloeden. Het Friese aasdomrecht (burenrecht) werd formeel in 1388 vervangen door het Frankisch recht. Het Friese gewoonterecht heeft heel lang invloed gehad. De werkgroep onderzoekt hoe de overgang van Fries naar Frankisch recht (schout en schepenen) in Amstelland verliep. Van invloed was ook het kerkelijk recht. De werkgroep heeft enkele notities over het onderwerp gemaakt o.a. over het aasdomrecht

en over de rol van buurmeesters. Verder kijkt de groep ook naar de invloed van de stedelijke ontwikkeling en de invloed van de kerk.

- Water en waterbeheer. De werkgroep heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de samenwerking tussen Historisch Kwartier, Waterschap AGV en Beschermers Amstelland aan de viering van het 500-jarig bestaan van het waterschap in Amstelland. Dat werd in 1525 opgericht, op voorspraak van Jan Benningh. Dat betekende ook het einde van de 200-jarige ‘wateroorlog’ met Utrecht. Op de locatie van de voormalige Benninghdam in de Bullewijk werd op 27 september 2025 een monument ter ere van Jan Benningh onthuld. We doen onderzoek naar de historie van de Ring van Amstelland en de rol van Jan Benningh.

- Veenontginning, landschapontwikkeling en grondbezit. De ontginning van Amstelland gebeurde in opdracht van de bisschop van Utrecht. In de 11e eeuw groeide de bevolking. De vraag naar voedsel nam enorm toe. Het klimaat werd gunstiger voor landbouw en veeteelt. Op grote schaal werd in die periode het veenmoeras drooggelegd. Hoe werd dat georganiseerd? Waar kwamen de ontginners vandaan? Hoe verging het die nieuwe gemeenschappen? Wat was de rol van de kerk?

- Kerkelijke organisatie en geloofsbeleving. De kerk was van grote invloed op het dagelijks leven in de middeleeuwen. De bisschop van Utrecht was zowel religieus als wereldlijk machthebber in Amstelland, zeker tot het begin van de 14e eeuw. Welke kerken stonden er op de kerkheuvel? Hoe leefden de kolonisten? Wat was de invloed van de kerk op het dagelijks leven?

Leden: Willem Jan Aalders, Alex de Boer (coördinator), Willy Brinkman, Wim Groeneweg, Paul Hiel, Peter Hofland, Peter Lichtenveldt, Mars Out en Michiel Weijs.

Evenementencommissie

Samenstelling van de commissie in 2025: Lenny van Erp, Michiel Weijs, Rob Schimmel, Carla Out en Loes Sanou-Vagevuur. De commissie heeft als gebruikelijk twee dagvullende excursies georganiseerd.

De eerste excursie was naar Leiden op 24 mei 2025. We gingen niet naar het al bekende centrum, maar naar een historisch arbeiderswijkje met onder andere wevershuisjes nabij de stadstimmerwerf, stellingmolen De Valk en standaardmolen De Put. Bezochten het Sint Salvadorhofje, dat eerst bedoeld was voor Maechden of weduwen maar nu een woonplaats is van studenten is. Na de lunch werd in museum de Lakenhal het productieproces en het keuren van laken uitgelegd. Waarna het tijd werd voor de borrel. De tweede excursie in het najaar naar Utrecht is ondanks een heel gevarieerd programma afgelast vanwege geringe aanmelding. Gedeeltelijk gevolg van beperkte communicatie, maar dit wierp ook de vraag op naar de behoefte aan excursies in veranderende tijden.

In de ALV van najaar 2025 is hierover een korte meningspeiling gehouden, waaruit in principe voldoende belangstelling bleek. Reden om door te gaan. Om nieuwe, frisse ideeën ruim baan te geven blijven nieuwe deelnemers aan de werkgroep welkom. Een mogelijkheid om ook zelf op onverwachte plekken eens rond te kijken ter voorbereiding!

Redactie Speuren & Ontdekken

Het afgelopen jaar is een moeilijk jaar geweest voor de redactie. Op 23 maart overleed Ria de Swart-van Doornewaard. Ria deed jarenlang de correcties voor Speuren en Ontdekken. Zelfs voor het aprilnummer heeft ze dat nog kunnen doen. En op 12 mei overleed onverwacht Frans Zwerver, auteur van vele artikelen in Speuren en Ontdekken en sinds 2019 redactielid. Voor beiden verscheen in het augustusnummer een In Memoriam.

De redactie bestond dit jaar uit Ton van Noorden, Ellen Ottenbros, Bas Smeulders, Willemies van der Velden en Frans Zwerver (t/m mei).

De hoofdredactie is dit jaar in handen geweest van drie mensen. Voor het aprilnummer heeft Frans Zwerver getekend omdat Ruud Siekerman eind 2024 zijn werk als hoofdredacteur had neergelegd. Het augustusnummer stond vanwege het overlijden van Frans Zwerver weer onder hoofdredactie van Ruud Siekerman. Het decembernummer, tenslotte, werd begeleid door Bas Smeulders, als hoofdredacteur begonnen na zijn pensionering. Na het overlijden van Ria de Swart heeft Michel Standaert vanaf het augustusnummer de eindcontrole van de teksten op zich genomen.

De eindredactie werd in 2025 zoals altijd weer verzorgd door Ruud Siekerman en onze vormgeefster Danielle de Graaff. Het is de laatste stap in het proces, waar de laatste puntjes op de i worden gezet en de opmaak aan een laatste kritische blik wordt onderworpen.

De inhoud van de drie uitgaven van Speuren en Ontdekken in 2025 was weer veelzijdig, variërend van wat meer doorwrochte historische artikelen tot wat luchtiger tijdsbeelden. Over het algemeen waren de onderwerpen redelijk evenwichtig verdeeld over Ouderkerk en Duivendrecht, inclusief de door Amsterdam in 1921 geannexeerde delen, met ook aandacht voor Ouder-Amstel en Amstelland in het algemeen. Met het decembernummer is begonnen met het opnemen van artikelen die de Historische Vereniging Wolfgerus van Aemstel en zijn werkgroepen wat meer voor het voetlicht brengen.